

LOWAN-ontwikkelingsgebied Sociaal Emotionele Ontwikkeling 3-8 (november 2024)

Met LOWAN-leerlijnen 3-8 heeft de LOWAN-werkgroep zich in eerste instantie gericht op de basisvaardigheden, domeinen taal en rekenen-wiskunde. De beginsituaties van nieuwkomersleerlingen lopen vaak uiteen en is er in de Nederlandse taal nog een achterstand op leeftijdsgenoten. Dat vraagt om een versneld aanbod van de leerstof, zodat zij zo snel mogelijk kunnen aansluiten.

LOWAN-leerlijn sociaal emotionele ontwikkeling?

Vanuit het werkveld kwam na de lancering van de leerlijnen de vraag of er ook een leerlijn wordt ontwikkeld voor sociaal emotionele ontwikkeling. Een te voorziene vraag, omdat men voortdurend met elkaar in gesprek is over wat passende monitoringsinstrumenten en methodes zijn voor dit ontwikkelingsgebied. Voor de werkgroep LOWAN-leerlijnen 3-8 reden om onszelf de vraag te stellen: "Hoe zit dat met sociaal emotionele ontwikkeling bij nieuwkomers? Waarin wijkt de ontwikkeling af ten opzichte van de ontwikkeling van een leerling die Nederlands als thuistaal heeft?"

Sociaal emotionele ontwikkeling bij nieuwkomers

We constateerden dat deze ontwikkeling niet anders verloopt dan bij reguliere leerlingen. De ervaring van de leerling in de (thuis)omgeving bepaalt in hoeverre de leerling zich hierin heeft ontwikkeld. Ook voor sociaal emotionele ontwikkeling geldt dat een voorspoedige taalontwikkeling het kind helpt zichzelf en de wereld te begrijpen.

Ontwikkelingsgebied: sociaal emotionele ontwikkeling

Vandaar dat je voor sociaal emotionele ontwikkeling géén uiteenzetting in een uitgewerkte leerlijn met doelen vindt maar wel de onderstaande toelichting. Op de website van het LOWAN is de kaart met de specifieke nieuwkomerstoelichting te downloaden.

Sociaal Emotionele Ontwikkeling

De sociaal Emotionele Ontwikkeling is het ontwikkelingsproces waarmee kinderen fundamentele levensvaardigheden verwerven. Het gaat daarbij om het (her)kennen van emoties en gevoelens bij zichzelf en bij de anderen, het omgaan met emoties (zelfmanagement), het besef van de ander, het omgaan met de andere (relaties kunnen hanteren) en het maken van eigen en

ONTWIKKELINGSGBIED

Sociaal Emotionele Ontwikkeling

Het ontwikkelingsproces waarmee kinderen fundamentele levensvaardigheden verwerven. Het gaat daarbij om het herkennen van emoties en gevoelens bij zichzelf en bij de anderen, het omgaan met emoties (zelfmanagement), het besef van de ander, het omgaan met de ander (relaties kunnen hanteren) en het maken van eigen en gezamenlijke keuzes.

gezamenlijke keuzes (bron: SLO.nl, Overveld van, 2017). Een ontwikkelingsproces dat geldt voor ieder kind op zijn eigen unieke wijze en daarmee ook voor nieuwkomersleerlingen. Alleen is het bij de nieuwkomersleerling zo dat de leerling de Nederlandse taal niet kent om gevoelens en emoties onder woorden te brengen.

Omgevingsfactoren

De nieuwkomersleerling kan vanuit zijn thuisomgeving nog niet bekend zijn met de Nederlandse omgangsvormen en deze kunnen verschillend zijn ten opzichte van de eigen cultuur. Vaak is de nieuwkomersleerling niet bekend met een Nederlandse schoolse setting en soms zelf nog helemaal niet met een schoolse setting. Waardoor de nieuwkomersleerling ten opzichte van de reguliere leerling nog onbekend is met de bijhorende gedragsverwachtingen. Uiteraard geldt, dat er aandacht moet zijn voor het creëren van de veilige omgeving. Denk aan een voorspelbare en ondersteunende omgeving en leerkracht, een goede relatie met de leerkracht en medeleerlingen. Ingrijpende gebeurtenissen kunnen impact hebben op de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen. Nieuwkomersleerlingen kunnen ook ingrijpende gebeurtenissen hebben meegemaakt. Neem alleen al de verhuizing naar Nederland, maar kan ook bloot zijn gesteld aan oorlogsgeweld. Of dit zich uit in een trauma zal per kind verschillen.

Dit alles in overweging nemend, maakt dat er kan worden gesteld dat de nieuwkomersleerling dezelfde sociaal emotionele ontwikkeling doorloopt. Het aanbod in de reguliere taalrijke (speel)leeromgeving, waarin sociaal emotionele ontwikkeling wordt gestimuleerd, is passend. Sluit wel aan de zone van de naaste ontwikkeling van de leerling en pas het aanbod aan op de onderwijsbehoeften.

Om zicht te krijgen op de ontwikkeling van de nieuwkomersleerling en om na te gaan of de schoolomgeving voldoende is ingericht om de sociaal emotionele ontwikkeling te bevorderen, kan de ontwikkelingslijn sociale en emotionele vaardigheden (SLO, 2023) als onderlegger worden gebruikt.

De ervaring van de leerling in de (thuis)omgeving bepaalt in hoeverre de leerling zich hierin heeft ontwikkeld. Ook voor sociaal emotionele ontwikkeling geldt dat een voorspoedige taalontwikkeling het kind helpt zichzelf en de wereld te begrijpen.

De ontwikkellijn van het SLO is onderverdeeld in leeftijdsgroepen. Vanuit de praktijk weten we dat de vaardigheden soms nog niet leeftijdsadequaat waarneembaar zijn vanwege omgevingsfactoren, cultuur en de taalbarrière. Dan is het passend om te kijken naar de vaardigheden horende bij het jongere kind. Het is bijvoorbeeld voorstelbaar dat een nieuwkomersleerling dat vanwege -voor ons wellicht niet te bevatten- omstandigheden geen omgang heeft gehad met leeftijdsgenoten hierin nog een inhaalslag moet maken door te oefenen.

Bronnen/verwijzingen:

[Ontwikkelingsgebieden - uitleg begrippen onderwijs](#)

<https://www.slo.nl/thema/meer/gezonde-leefstijl/thema/sociaal-emotionele-ontwikkeling/>